

JAN OOSTERMAN

EEN ONDERNEMENDE KOEDIJKER

DE FAMILIE OOSTERMAN

Jan Oosterman werd op 3 mei 1866 in de Zijpe geboren. Zijn vader was Cornelis Oosterman, arbeider in de Zijpe en zijn moeder Antje Quak.

Kanaaldijk 28 en 29

Zijn vader heeft hij niet gekend, want die overleed al toen hij net 2 jaar oud was. Moeder hertrouwde in 1871 met Aldert Breed, arbeider en landman in de Zijpe, en deze stiefvader zal dan ook grotendeels bij zijn opvoeding betrokken zijn geweest.

Na het overlijden van zijn stiefvader trouwde zijn moeder in 1898 voor de derde keer met Jacob Schrieken, eveneens landman in de Zijpe, maar toen had Jan al lang zijn ouderlijk huis verlaten.

Op 30 april 1887 trouwde hij in het gemeentehuis van de Zijpe met Elisabeth (Bet) Scheltis, dochter van wijlen Cornelis Scheltis, in zijn leven schipper van beroep en Elisabeth Swarthof.

Jan was op het moment van trouwen arbeider in de Zijpe.

Een jaar na het huwelijk verhuisde het echtpaar naar Bergen en woonde aan het Kanaal. Vanaf dat moment was Jan (veer)schipper van beroep.

In 1890 verhuisden zij naar Koedijk, alwaar zij een huis kochten, dat op de plaats stond van het tegenwoordige adres Kanaaldijk 29. Ook hier was hij schipper. In 1896 verkochten zij dit huis aan de schipper Jan de Groot.

Zelf waren zij inmiddels naar het door hen gekochte en ernaast staande huis, tegenwoordig Kanaaldijk 28, verhuisd.

Het huis bestond uit een kamer met 2 bedsteden, een bergplaats, dors, hooibergplaats en veestallen.

Vanaf deze tijd was hij landbouwer, resp. veehouder van beroep.

Hier hebben zij tot 1912 gewoond.

De rest van hun leven woonden zij in het nieuw gebouwde huis, thans Kanaaldijk 1.

Familie Oosterman

Jan en zijn vrouw Bet kregen 3 kinderen, te weten:

-Antje, geboren 8 mei 1888 in Bergen, getrouwd op 10 juni 1909 met Simon Barsingerhorn en na diens overlijden op 2 mei 1912 met Willem Kooij.

-Elisabeth (Lies), geboren 6 december 1896 te Koedijk. Zij trouwde op 20 mei 1920 met Klaas Silver

-Cornelis (Kees), geboren 9 december 1903 te Koedijk. Hij is in 1921 op 17 jarige leeftijd overleden.

Elisabeth Scheltis overleed op 17 december 1942 te Koedijk en Jan Oosterman op 7 juli 1955. Beiden zijn begraven op de Algemene Begraafplaats van Koedijk.

DE BOERDERIJ

Aanvankelijk begonnen als landbouwer en veehouder aan de Kanaaldijk 28 heeft hij in 1912 een stuk weiland gekocht en heeft hier door aannemer Willem de Leeuw een boerderij op laten zetten (thans Kanaaldijk 1).

Kanaaldijk 1

De boerderij bestond in het begin uit 2 woonruimtes en daarnaast een koolbergplaats, een koestal, een paardenstal, een schuur in huis, een wagenhuis en een schuur buiten het huis.

Hij hield dus vee en had daarnaast bouwland en dit leverde uiteraard naast melk, land- en tuinbouw producten op.

Maar ook de koemest werd verkocht.

Bovendien begon hij een loonbedrijf, waarbij werk werd gedaan voor andere boeren en tuinders, zoals maaien met de machine, ploegen, oogsten e.d.

Ook ging hij graan dorsen voor derden. In 1916 kreeg hij hiertoe een vergunning van de gemeente voor het plaatsen van een elektromotor van 3 PK voor het drijven van de dorsmachine en later werd

dit een motor van 10 PK. Het graan was voor de klanten en het resterende stro, zowel haverstro als tarwestro werd verkocht.

De elektromotor werd ook gebruikt voor een bietensnijder, een wasmachine en een breekmachine.

Daarnaast handelde hij in vee en vooral paarden. Hij had een voorliefde voor paarden, de paardensport en de paardenfokkerij.

Paarden en ploegen van Oosterman

In de kranten biedt hij regelmatig paarden te koop aan.

Zijn vrouw Bet had ook haar bijdrage in het gezinsinkomen. Zij bezat sinds 1917 een voor die tijd moderne handnaaimachine van het merk Pfaff met verschillende voetjes en een aparte elektrische lamp. Toen gekocht voor 60 gulden.

Met deze machine naaide zij kleding voor derden.

HUISBAAS

Jan Oosterman heeft verschillende huizen en huisjes bezeten in Koedijk, waarvan ook enkele voor de verhuur. Hij was dus met recht een "huisjesmelker".

De volgende huisjes werden door hem verhuurd:

1. 1909 een nieuw huis laten bouwen, verhuurd en in 1913 verkocht (huidig adres Kanaaldijk 44)
2. 1912 een nieuw huis laten bouwen met 2 woningen, verhuurd en verkocht in 1943 (huidig adres De Noord 5 en 6)
3. 1917 een nieuw huis laten bouwen met 2 woningen, verhuurd en verkocht in 1943 (huidig adres

De Noord 7)

4. 1912 het huis laten bouwen, waarin zij zelf hebben gewoond. Hierin bevonden zich echter ook 2 woningen, waarvan er dan nog één werd verhuurd.

Overigens staan de huisjes onder de nummers 2 en 3 ook bekend als de “Huisjes van Oosterman”.

PAARDEN

Zoals al eerder gemeld had Jan Oosterman een voorliefde voor paarden, de paardensport en de paardenfokkerij.

In onze omgeving heeft hij hiermee diverse prijzen gewonnen.

In 1884 won hij al een prijs met de ringrijderij in de Zijpe. Hij was toen 18 jaar.

In de periode 1911 tot 1922 won hij diverse prijzen met de harddraverij, eerst met zijn paard “Diplomatie”, daarna met respectievelijk de paarden “Ach”, “Falderi” en “Fred Leibern”. Het prijzengeld varieerde van f 10,- tot f 75,-. Voor die tijd misschien wel leuke bedragen, maar een schijntje in vergelijking met de prijzen van tegenwoordig.

De wedstrijden werden onder andere in de Zijpe, Schagen, Hoorn, Assendelft, Petten, 't Zand, Schoorldam en Oudkarspel gereden.

Vaak werd een harddraverij met handicap georganiseerd. Hierbij legde ieder paard een andere afstand van start tot finish af. Hoe beter het paard, hoe langer de afstand. Zo moest in 1919 in Petten het paard Age W 325 meter afleggen, Falderi (van Jan Oosterman) 285 meter, Meta II 250 meter en Nelly S 255 meter. Deze paarden eindigden in deze volgorde op de plaatsen 1 t/m 4.

Op de paardenmarkt van Schoorl in 1911 behaalde Jan de 1^e prijs bij de keuring van de driejarige paarden.

In 1921 biedt hij in de krant het paard “Fred Leibern” te koop aan waarmee hij wedstrijden heeft gereden en prijzen gewonnen.

Was dit het einde voor hem van de paardensport?

“door omstandigheden een zeldzaam mak en vlug bij den weg loopend bruin paard te koop, ook geschikt voor het werk, genaamd “Fred Leibern”

OPHEFFING VAN HET BEDRIJF

Op 27 januari 1943 werd op verzoek van Jan Oosterman zelf wegens opheffing van zijn bedrijf boelhuis gehouden.

Notaris F.J.M. Pinxter te Schoorldam regelde deze publieke verkoop tegen contant geld.

Aangeboden werden onder andere:

dorschgarnituur met zevenkast, merk “Standard Record”, “Schulz” Stroopers met 3 binders en 10 P.K. electr. motor op wagen, merk “Albert Ebert” met ongeveer 40 M. kabel zaadschooner merk “Triumphator”

zaadwaaier
 3 P.K. electr. motor met werkas, drijfriemen
 Cormick maaimachine
 nieuwe tacks wielploeg
 Zijper-scheurploeg
 onderploeg
 egge
 2 Zeeuwsche eggen
 Benthals bietensnijder
 wiedmachine met anaarders voor
 paardenkracht
 handzaaimachine
 cultivator
 bascule met gewichten
 3 w. kar met raam en schutten
 opjaagtoestel
 giertank 600 L.
 melkkros
 praam
 1 gr. en 1 kl. Boeier
 ierpomp
 tuigen
 zaadzakken
 elektrische waschmachine met
 riemen
 stuit mest
 vuurduvels
 boeren- en bouwgereedschappen
 eenig huisraad
 en hetgeen verder ten verkoop zal worden aangeboden.

Jan Oosterman

TENSLOTTE

Na het overlijden van zijn vrouw Bet in 1942 zou Jan bij zijn jongste dochter Lies en haar man Klaas Silver gaan wonen. Uiteindelijk verhuisden zij echter allen naar Koedijk, waar het bedrijf in afgeslankte vorm werd voortgezet.

Lies is altijd de rechterhand van haar vader geweest. Zij hielp hem altijd op de bouw. Zij gaf bij het planten de koolplanten aan, hielp aardappelen zetten, aardappelen rooien, schoffelen en alle andere voorkomende werkzaamheden. Wanneer het op de bouw wat rustiger was hielp zij haar moeder met het huishouden, zodat die meer tijd had om haar naaiwerk te doen voor de klanten.

Zij had dus veel en goed contact met haar ouders en wist wat er te doen was op het bedrijf.

Haar man Klaas was in hart en nieren metselaar en moest zich aanpassen aan het boerenleven.

Na het overlijden van vader Jan zijn Klaas en Lies Silver nog enige tijd op de boerderij gebleven, maar zijn kort daarna toch verhuisd.

In 1961 werd de boerderij verkocht aan J. Wempe.

Dorsmachine Standard-Rekord van Standardwerk Wilhelm Schulze in Hannover, met een aangever in de schuit, een opsteker op de kade, een aangever boven op de machine, een insteker op de machine, de strodrager, de zakkenman en de machinist

In de periode 1940-'45 vroeg men eens aan Jan Oosterman of hij wel eens iets hoorde van oorlogsgeweld of vliegtuigen. Hij zei nee.

In de deursponning zaten echter scherven, dus er was wel degelijk iets gebeurd. Kennelijk hadden hij en zijn vrouw zo diep geslapen, dat zij niets hadden gehoord.

Jan was gek op rauwe eieren. Iedere dag at hij er minstens één. Al lopende voort tikte hij de dop stuk en liet het ei heerlijk in zijn mond glijden.

Hij is er 89 jaar oud mee geworden!

Cor Visser

Met dank aan zijn kleindochter